

A SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSE

<u>Tényezői:</u>	érés	Jellemzői :	növekedés
	tanulás		gazdagodás
	trauma		differentiálódás
			strukturálódás

Fejlődést befolyásolja:

Testi diszpozíció (öröklés, magzati fejlődés, testi történések, táplálkozás)

Társadalmi környezet (kor, társadalmi struktúra, osztály, réteg, szubkultúra)

Személyes környezet (család, pedagógiai intézmények, barátok, ismerősök, párkapcsolat, munkahely)

Önszabályozás alakulása (élményfeldolgozás, hatások közti szelekció, önformálás)

Fejlődés fő lépései:

- A megfelelő magatartásformák elsajátítása (utánzásos tanulás, azonosulás, önindította tevékenység).
- Hatékony önszabályozó funkciók létrehozása (értékek beépülése, lelkiismereti funkciók, akarati funkciók, frusztrációs tolerancia).
- Stabil és hatékony én-rendszer kialakítása (éntudat, énkép, énídeál, önértékelés)

Fejlődés élettörténeti menete:

Csecsemőkor / anya-gyerek kapcsolat

Kisgyermekkor / szülőkhöz és szülőkkel való viszony, szülők kapcsolata

Iskoláskor / családon kívüli személyek hatása, társas beilleszkedés, önállósodás, követelményekhez való viszony

Pubertás kora / szülőktől való távolodás, kortárskapcsolatok, párkapcsolatok

Felnőttkor / szociális helyzet, hivatás, elvárásoknak való megfelelés, házasság, utódokról való gondoskodás

Öregkor / felnőtt gyerekekkel való kapcsolat, csökkent teljesítőképességhez való alkalmazkodás

!!!

Egészséges fejlődéshez fontos az adott időszakban szükséges feltételek (állandóság, biztonság, pozitív érzelmi légkör, önállóság támogatása...) biztosítása.

Tárgyi körülményeknél fontosabbak az emberi kapcsolatokból adódó hatások (pozitív visszajelentések : elfogadás, elismerés, megbecsülés, szeretet...)

A hosszantartó hatások jelentősebbek, mint az egyszeri élmények.

A korai hatások meghatározóbbak, mert ezekre épülnek a továbbiak.

FREUD:

- orális fázis
- anális fázis
- fallikus fázis
- latencia fázisa
- genitális fázis

(fixáció, regresszió)

MAHLER:

én születésének folyamata= *szeparációs-individuációs folyamat*

- *autisztikus fázis*
- szimbiotikus fázis
- differenciáció és a testkép kialakulása
- gyakorlás
- újraközeledés
- az individualitás konszolidációja és az emocionális tárgykonstancia kezdetei

ERIKSON ÉNIDENTITÁS-ELMÉLETE

az életút krízisek sorozata ; azok megoldása során erősödik énerőnk, alakul önminőségünk, működőképességünk, fejlődik problémamegoldó képességünk, nő hatékonyságunk ; így alakul ki énidentitásunk.

Csecsemőkor (1.év) : *bizalom / bizalmatlanság*

Bizalomteliség (hinni, bízni tudunk a világban, emberi környezetünkben, önmagunkban ; pozitív várakozások, remény, hogy vágyaink, elvárásaink teljesülnek)

Kisgyermekkor (2-3.év) : *autonómia / szégyen, kétely*

Önmagunkban való bizás, saját hatékonyság

önállóság	dependencia
határozottság	határozatlanság
eltökéltség	bizonytalanság
akarat	kiszolgáltatottság

Óvodáskor (3-5.év) : *kezdeményezés / büntudat*

Kezdeményezőkézség, uralomra törekvés / önálávetés.

Iskoláskor (6-11.év) : *teljesítmény / kisebbségség-érzés*

Teljesítménymotiváció, önértékelés,

Serdülőkor (12-20.év) : *identitás / szerepkonfúzió*

Személyes élet, szerepválasztások, azonosulás, életcélok és hivatás választása ; egységesség, összeforrottság alakulása.

Fiatal felnőttkor (25. évtől) : *intimitás / izoláció*

Kiforrott identitás, alkotóképesség, érzelmi elkötelezettség, hűség, intimitás , kapcsolati nyitottság, önfeltárás képessége, beilleszkedés / magány, elszigetelődés

Felnőttkor (60.évig) : *alkotóképesség / stagnálás*

Tapasztalatok összegzése és hasznosítása, produktivitás, alkotóképesség, kiteljesedés, jövővel való törődés (nem csak saját szükségletei és jövője érdekli).

Időskor : *integritás / kétségbeesés*

Öneltérőlés; életelégedettség, kielégültség, bölcsesség / elvesztegetett élet.